

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งในการแสวงหาความรู้ วิทยาการตลอดจน แนวความคิดต่างๆที่สามารถค้นหาความรู้ได้ด้วยตนเอง เพราะแหล่งความรู้ส่วนมากมักจะอยู่ในรูป ของตัวหนังสือ สิ่งพิมพ์ ป้ายโฆษณา เป็นต้น ล้วนแต่อาศัยทักษะทางการอ่านทั้งสิ้น จึงจะ สามารถนำเอาความรู้ทั้งหลายที่ได้จากการอ่านมาใช้ให้เกิดประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ อีก ทั้งการอ่านยังมีบทบาทสำคัญต่อการสื่อสารในยุคปัจจุบันเป็นอย่างมาก เพราะช่วยให้เรียนรู้ เรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั่วโลกอย่างกว้างขวาง ทำให้เป็นคนทันสมัยอยู่เสมอ อันจะนำไปสู่ชีวิต ที่ผาสุกในสังคม และการอ่านเป็นทักษะที่มีความสำคัญ เมื่อสังคมและวิทยาการเจริญก้าวหน้า ผู้อ่านต้องศึกษาหาความรู้เพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น สามารถนำความรู้ที่ได้จาก การอ่านมาบูรณาการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา อารมณ์ และทำให้เกิดความบันเทิงใจอีก ด้วย (สุจริต เพียรชอบ และสาขใจ อินทรมพรรย์, 2536 หน้า 86)

การอ่านเป็นเสมือนกุญแจไขความรู้ สังคมใดมีบุคคลที่มีประสิทธิภาพมากสังคมนั้นก็จะมี เจริญรวดเร็ว การอ่านเป็นวิธีการที่สำคัญในการแสวงหาความรู้และให้ประโยชน์แก่คนทุกอาชีพ ทุกวัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวัยของผู้ที่กำลังศึกษาเล่าเรียน เพราะการอ่านเป็นเครื่องมือพื้นฐานที่ใช้ สำหรับการเรียน ผลการเรียนวิชาต่างๆ ขึ้นอยู่กับความสามารถในการอ่านทั้งสิ้น กล่าวคือ ถ้า นักเรียนมีทักษะในการอ่านสูงก็ย่อมจะช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ในวิชาอื่น ๆ เช่น วิชาภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สูงตามไปด้วย (Devine, 1987, p. 91) และนักเรียนที่มี ทักษะการอ่านดีแล้วย่อมสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้ในสาขาอื่น ๆ ได้ เป็นอย่างดี (สุจริต เพียรชอบ และสาขใจ อินทรมพรรย์, 2526, หน้า 98)

กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงความสำคัญของการอ่านเป็นอย่างมาก จึงกำหนดให้ มีการสอนทักษะการอ่านทุกระดับการศึกษา ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย สำหรับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2533) ได้กำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรไว้ เพื่อให้ให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ธรรมชาติของภาษาไทย สามารถใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับวัย สามารถฟังและอ่านได้ อย่างมีประสิทธิภาพ มีความคิดสร้างสรรค์ มีนิสัยรักการอ่าน เห็นความสำคัญของภาษาไทยใน

ฐานะเป็นเครื่องมือสื่อสารของคนในชาติ และเป็นปัจจัยในการเสริมสร้างเอกภาพของชาติ รวมทั้งสามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้เพิ่มเติม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2535, หน้า 9)

แม้ว่าการอ่านจะมีความสำคัญและความจำเป็นดังกล่าวแล้วก็ตาม แต่ถ้าผู้อ่านอ่านแล้วจับใจความสำคัญไม่ได้ ไม่เข้าใจเรื่องที่อ่าน การอ่านนั้นก็จะมีผลเสีย มีผู้ให้ความหมายการอ่านไว้ต่าง ๆ กัน แต่เน้นสิ่งเดียวกันคือ ความเข้าใจในการอ่าน (ศิริรัตน์ นีละคุปต์, 2536, หน้า 15) ดังนั้นเมื่อครูจะสอนอ่าน เป้าหมายหลักของการสอนอ่านก็คือ สอนให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในการอ่าน เพราะการอ่านไม่ได้หมายถึง การที่ผู้อ่านออกเสียงคำได้เท่านั้น แต่ต้องเข้าใจสิ่งที่อ่านด้วย การอ่านที่มีประสิทธิภาพ คือการอ่านเพื่อเข้าใจข้อความที่อ่าน และการอ่านจะเกิดประโยชน์กับนักเรียนก็ต่อเมื่อ นักเรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านและจะสามารถพัฒนาการอ่านในขั้นที่สูงขึ้นไปได้ (ประทีป แสงเปี่ยมสุข, 2536, หน้า 30) และการสอนภาษาโดยขาดการเน้นความเข้าใจย่อมพลัดจากเป้าหมายของการสอนภาษาอย่างยิ่ง เพราะภาษาเป็นเครื่องมือที่จะใช้สื่อความให้เกิดความเข้าใจ จึงจัดว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งในการอ่านของเด็ก เพราะการอ่านของเด็กทุกระดับชั้นต้องประกอบด้วยความเข้าใจเป็นสำคัญ (บันลือ พฤษะวัน, 2533, หน้า 3)

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาของการอ่าน พบว่ามีปัญหาหนึ่งเกี่ยวกับการสอนภาษาไทยตลอดมาก็คือ ปัญหาการอ่านของนักเรียน ส่วนหนึ่งเกิดจากความไม่เข้าใจ คือความหมายของคำผิด เมื่อพบคำที่มีลักษณะคล้ายกันมักสับสน เก็บใจความ และจับประเด็นของเรื่องที่ตนอ่านไม่ได้ จึงต้องอ่านซ้ำหลาย ๆ ครั้ง ทำให้อ่านช้า เสียเวลาในการอ่านมากกว่าปกติ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2537, หน้า 129-130) ซึ่งการสอนภาษาไทยในโรงเรียนครูผู้สอนมักประสบปัญหาในเรื่องนักเรียนขาดความเข้าใจในการอ่าน โดยเฉพาะด้านการจัดลำดับสาระสำคัญของเรื่องและสาระย่อย ซึ่งจะนำไปสู่ความเข้าใจในการอ่าน โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาที่ยังมีนักเรียนส่วนมากอ่านแล้วไม่สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องได้ (สฤติพันธ์ หวังสุริยะ, 2530, หน้า 30) และจากการสรุปการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในปีพ.ศ. 2539 ได้กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยพบว่า ครูบางส่วนยังคงสอนภาษาไทยโดยเน้นเนื้อหาให้นักเรียนจำเพื่อสอบมากกว่าที่จะฝึกทักษะทั้งสี่ นักเรียนไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นแต่เพียงผู้รับฟัง รวมทั้งครูขาดเทคนิคการสอนใหม่ ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2539, หน้า 3-4) ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นกลุ่มภาษาไทยด้านการอ่านในปีการศึกษา 2535 ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา พบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน มีคะแนนเฉลี่ยเพียง 46.76 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2536, หน้า 71-75) และจากการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของกรมวิชาการปรากฏว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ในกลุ่มภาษาไทยทางด้านความรู้

ความคิด ในปีการศึกษา 2536 พบว่าส่วนใหญ่มีแนวโน้มลดลง เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมาพบว่า ลดลงจากปีการศึกษา 2533 ประมาณ 10% (กระทรวงศึกษาธิการ, 2538, หน้า 78-89)

ในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการอ่านนี้ได้มีนักวิจัย นักการศึกษาหลายท่านได้พยายามคิดค้นเทคนิค วิธีการสอน และนวัตกรรมมาช่วยในการพัฒนาและเป็นแนวทางการสอน เพื่อให้นักเรียนมีทักษะการอ่านที่ดี มีเจตคติที่ดีต่อการอ่านและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นนั้นมีหลายวิธีเป็นต้นว่า การสอนอ่านโดยใช้โครงสร้างระดับยอด การสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ การสอนอ่านตามแนวทฤษฎีอรรถฐาน การสอนอ่านโดยมุ่งประสบการณ์ภาษา การสอนอ่านแบบจับใจ การสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ การสอนโดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์ส การสอนแบบโครงสร้างระดับยอด การสอนโดยใช้วิธีนำเรื่อง การสอนแบบสืบสวนสอบสวน เป็นต้น การสอนอ่านด้วยเทคนิควิธีการต่าง ๆ ดังกล่าวนี้นักวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและมีความเข้าใจในการอ่านดีขึ้น

จากเหตุผลและข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาทักษะการอ่านและปรารถนาที่จะช่วยแก้ไขปัญหานี้ โดยการใช้สิ่งช่วยจัดความคิดรวบยอดไว้ล่วงหน้าหรือก่อนการสอน (advance organizer) ซึ่งออสเชล (Ausubell, 1968, p.111) สรุปไว้ว่า ทั้งการเรียนรู้และความคงทนในการจำ เราสามารถช่วยเหลือปรับปรุงได้โดยการจัดข้อความที่ขึ้นเเนนแนวทาง ซึ่งจะช่วยให้โครงสร้างระบบความคิด (cognitive structure) เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน พร้อมทั้งจะเกิดปฏิสัมพันธ์กับความคิดรวบยอดของเรื่องที่จะอ่าน นั่นคือ ทำให้เกิดความเข้าใจในสิ่งที่จะเรียนรู้และจดจำเนื้อหาของเรื่องนั้นได้ง่ายขึ้น ซึ่งวิธีการนี้เรียกว่า “วิธีจัดความคิดรวบยอดของเนื้อเรื่อง” (organization technique) สิ่งช่วยจัดความคิดรวบยอดล่วงหน้าจึงเป็นการเตรียมความพร้อมในการรับรู้ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีปฏิกิริยาต่อการเลือกรับรู้ในสิ่งที่ตามมา (วารินทร์ รัตนิพรหม, 2532, หน้า 70)

นักการศึกษาได้จัดสิ่งช่วยจัดความคิดรวบยอดล่วงหน้าไว้หลายแบบ ดังเช่น โปรเกอร์และคณะ (Proger & others, 1970, p. 30) ได้แบ่งสิ่งช่วยจัดความคิดรวบยอดไว้ 4 แบบคือ แบบเรื่องย่อ (content abstract) แบบโครงเรื่อง (sentence outline) แบบคำถามถูกผิด (true-false pretest) แบบคำถามเติมคำ (completion pretest) และยังได้แบ่งช่วงเวลาในการเสนอสิ่งช่วยจัดความคิดรวบยอดไว้ 3 แบบคือ เสนอก่อนการสอน (advance organizer) เสนอระหว่างดำเนินการสอน (concurrent organizer) เสนอตอนท้ายของการสอน (post organizer) นอกจากนี้ ลูคัส (Lucus, 1972, p. 3390-A) ได้แบ่งชนิดสิ่งช่วยจัดความคิดรวบยอดโดยถือเอาลักษณะของการสัมผัสเป็นเกณฑ์ แบ่งได้ 3 แบบคือ โสตสัมผัส (audio organizer) ชนิดทัศนสัมผัส (visual organizer) ชนิดสิ่งพิมพ์ (written organizer)

จากผลการวิจัยพบว่า การใช้สิ่งช่วยจัดความคิดรวบยอดก่อนการเรียนรู้จากเนื้อหาบทเรียน มีผลทำให้การเรียนรู้สูงกว่าการสอนปกติ และสำหรับการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสิ่งช่วยจัดความคิดรวบยอดนั้น งานวิจัยโดยทั่วไปจะศึกษาวิจัยอยู่ 3 แบบ คือ แบบเรื่องย่อ แบบบอกโครงเรื่อง และแบบคำถามเชิงอรรถ ซึ่งผลจากการวิจัยที่ได้ไม่ค่อยจะแน่นอน บางงานวิจัยก็พบว่าสิ่งช่วยจัดความคิดรวบยอดทั้ง 3 แบบ มีผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน แต่มีผลงานวิจัยบางเรื่องพบว่า สิ่งช่วยจัดความคิดรวบยอดทั้งสามแบบมีผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนแตกต่างกัน

อย่างไรก็ตามมีนักการศึกษา นักวิชาการ และนักวิจัยต่างได้ศึกษาค้นหารูปแบบ วิธีการต่าง ๆ ที่จะนำสิ่งช่วยจัดความคิดรวบยอดไปใช้ร่วมกับสื่อประเภทต่าง ๆ เป็นต้นว่า โทรทัศน์ วิทยุ วิกิทัศน์ สไลด์เทป คอมพิวเตอร์ บทเรียนโปรแกรม สื่อประสม เพื่อทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สำหรับภาพการ์ตูนนั้นเป็นสื่อชนิดหนึ่งที่นักวิจัยได้พัฒนาใช้ เพื่อถ่ายทอดความรู้เนื้อหา สำหรับผู้อ่านวัยต่าง ๆ เพราะภาพการ์ตูนสามารถถ่ายทอดเรื่องราวที่ทุกคนสามารถเข้าใจร่วมกัน ทั้งยังสามารถเน้นหรือชี้เฉพาะลักษณะสำคัญ ๆ ที่จะทำให้จดจำได้มากกว่าภาพถ่ายจากของจริง (Wittich & Schuller, 1962, p. 340) ภาพการ์ตูนเป็นสื่อที่สร้างความเข้าใจได้ง่าย (Kossack & Hoffman, 1987, p. 76) จึงมีการนำหนังสือการ์ตูนมาใช้ในการศึกษาด้วยตนเองในหลาย ๆ วิชา หลาย ๆ วิธี และหลาย ๆ ระดับการศึกษา นอกจากนี้หนังสือการ์ตูนยังใช้ได้อย่างสะดวกทุกสถานที่ จะใช้เมื่อไรก็ได้ เก็บรักษาง่าย อายุการใช้งานยาวนาน ต้นทุนในการผลิตต่ำ วิธีการผลิตก็ไม่ยาก สิ่งสำคัญคือหนังสือการ์ตูนยังเป็นสื่อที่จะช่วยพัฒนาทักษะการอ่านและช่วยปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็กอีกด้วย ซึ่งลักษณะของหนังสือการ์ตูนที่ดีคือจะช่วยให้เด็กรู้จักเก็บความจากเรื่องที่ได้อ่าน เด็กส่วนมากจำเรื่องที่อ่านได้อย่างแม่นยำ และเล่าให้คนอื่นฟังได้ (สุพิศรา ชุมเกตุ, 2522, หน้า 109)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการใช้สิ่งช่วยจัดความคิดรวบยอดล่วงหน้าสามแบบคือ แบบเรื่องย่อ แบบบอกโครงเรื่อง และแบบคำถามเชิงอรรถ มาใช้นำเสนอในหนังสือการ์ตูนก่อนนำเสนอเนื้อหา มาทดลองใช้ในการอ่าน เพื่อศึกษาหาวิธีการที่เหมาะสมในการช่วยส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากการอ่านหนังสือการ์ตูนที่ใช้สิ่งช่วยจัดความคิดรวบยอดล่วงหน้า 3 แบบได้แก่ แบบเรื่องย่อ แบบบอกโครงเรื่อง แบบคำถามเชิงอรรถ และแบบไม่ใช้สิ่งช่วยจัดความคิดรวบยอดล่วงหน้า

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีระดับความสามารถด้านความเข้าใจในการอ่านแตกต่างกัน 3 ระดับได้แก่ ความสามารถด้านความเข้าใจในการอ่านระดับสูง ปานกลางและต่ำ จากการอ่านหนังสือการ์ตูนที่ใช้สิ่งช่วยจัดความคิดรวบยอดล่วงหน้าแบบเรื่องย่อ แบบบอกโครงเรื่อง แบบคำถามเชิงอรรถ และแบบไม่ใช้สิ่งช่วยจัดความคิดรวบยอดล่วงหน้า

3. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างหนังสือการ์ตูนที่ใช้สิ่งช่วยจัดความคิดรวบยอดล่วงหน้าแบบเรื่องย่อ แบบบอกโครงเรื่อง แบบคำถามเชิงอรรถ และแบบไม่ใช้สิ่งช่วยจัดความคิดรวบยอดล่วงหน้า กับระดับความสามารถด้านความเข้าใจในการอ่านสูง ปานกลางและต่ำ

สมมติฐานของการวิจัย

1. ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากการอ่านหนังสือการ์ตูนที่ใช้สิ่งช่วยจัดความคิดรวบยอดล่วงหน้าแบบเรื่องย่อ แบบบอกโครงเรื่อง แบบคำถามเชิงอรรถ และแบบไม่ใช้สิ่งช่วยจัดความคิดรวบยอดล่วงหน้าแตกต่างกัน

2. ความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีระดับความสามารถด้านความเข้าใจในการอ่านสูง ปานกลาง และต่ำ ที่อ่านหนังสือการ์ตูนที่ใช้สิ่งช่วยจัดความคิดรวบยอดล่วงหน้าแบบเรื่องย่อ แบบบอกโครงเรื่อง แบบคำถามเชิงอรรถ และแบบไม่ใช้สิ่งช่วยจัดความคิดรวบยอดล่วงหน้าแตกต่างกัน

3. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างหนังสือการ์ตูนที่ใช้สิ่งช่วยจัดความคิดรวบยอดล่วงหน้าแบบเรื่องย่อ แบบบอกโครงเรื่อง แบบคำถามเชิงอรรถ และแบบไม่ใช้สิ่งช่วยจัดความคิดรวบยอดล่วงหน้า กับระดับความสามารถด้านความเข้าใจในการอ่าน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษาได้นำรูปแบบการใช้สิ่งช่วยจัดความคิดรวบยอดล่วงหน้ามาใช้ในหนังสือการ์ตูน ตำราแบบเรียนต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ในด้านการอ่านให้เหมาะสมกับนักเรียน อีกทั้งยังเป็นแนวทางในการพัฒนาหนังสือการ์ตูนเพื่อฝึกทักษะการอ่านให้เหมาะสมยิ่งขึ้น อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประสิทธิภาพในการอ่านของนักเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 โรงเรียนพุทธรังสิพิบูล ตำบลลาดขวาง อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 7 ห้องเรียน นักเรียนทั้งสิ้น 283 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 โรงเรียนพุทธรังสิพิบูล ตำบลลาดขวาง อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 120 คน โดยนำคะแนนของนักเรียนแต่ละคนที่ทำแบบทดสอบมาตรฐานวิชาภาษาไทย ด้านความเข้าใจในการอ่าน ของสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม โดยนักเรียนที่ได้คะแนน ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 ขึ้นไปเป็นกลุ่มสูง นักเรียนที่ได้คะแนนระหว่างเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 26-74 เป็นกลุ่มปานกลาง และนักเรียนที่ได้คะแนนตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมาเป็นกลุ่มต่ำ จากนั้นจึงสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (simple random sampling) เป็นกลุ่มละ 40 คน รวมจำนวน นักเรียนทั้งหมด 120 คน แล้วจึงสุ่มเข้าเป็นกลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่ม ซึ่งแต่ละกลุ่มประกอบด้วย นักเรียนที่มีระดับความสามารถด้านความเข้าใจในการอ่านสูง ปานกลาง และต่ำ กลุ่มละเท่า ๆ กัน สุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ได้เข้าเป็นกลุ่มทดลอง 3 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม ดังนี้ ซึ่งดำเนินการทดลองดังต่อไปนี้

2.1 กลุ่มทดลอง 1 อ่านหนังสือการ์ตูนที่ใช้สิ่งช่วยจัดความคิดรวบยอดล่วงหน้า แบบเรื่องย่อ

2.2 กลุ่มทดลอง 2 อ่านหนังสือการ์ตูนที่ใช้สิ่งช่วยจัดความคิดรวบยอดล่วงหน้า แบบบอกโครงเรื่อง

2.3 กลุ่มทดลอง 3 อ่านหนังสือการ์ตูนที่ใช้สิ่งช่วยจัดความคิดรวบยอดล่วงหน้า แบบคำถามเชิงอรรถ

2.4 กลุ่มควบคุมอ่านหนังสือการ์ตูนที่ไม่ใช้สิ่งช่วยจัดความคิดรวบยอดล่วงหน้า

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 ประเภทของหนังสือการ์ตูนแบ่งออกเป็นหนังสือการ์ตูนที่ใช้สิ่งช่วยจัดความคิดรวบยอดล่วงหน้า 3 แบบ และแบบไม่ใช้สิ่งช่วยจัดความคิดรวบยอด ดังนี้

3.1.1.1 หนังสือการ์ตูนที่ใช้สิ่งช่วยจัดความคิดรวบยอดล่วงหน้าแบบเรื่องย่อ

3.1.1.2 หนังสือการ์ตูนที่ใช้สิ่งช่วยจัดความคิดรวบยอดล่วงหน้าแบบบอก

โครงเรื่อง

3.1.1.3 หนังสือการ์ตูนที่ใช้สิ่งช่วยจัดความคิดรวบยอดล่วงหน้าแบบคำถาม

เชิงอรรถ

3.1.1.4 หนังสือการ์ตูนที่ไม่ใช้สิ่งช่วยจัดความคิดรวบยอดล่วงหน้า

3.1.2 ระดับความสามารถด้านความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน แบ่งเป็น

3 ระดับ คือ

3.1.2.1 ระดับสูง

3.2.1.2 ระดับปานกลาง

3.2.1.3 ระดับต่ำ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 ความเข้าใจในการอ่าน

3. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยคัดเลือกเนื้อหาจากหนังสือส่งเสริมการอ่านของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ และหนังสือสำหรับเด็ก จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ คำสอนของพ่อ, เพื่อนเอ๋ย...สายไปหรือเปล่า และขอเพียงรักและเข้าใจ โดยพิจารณาเนื้อหาที่เหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การใช้สิ่งช่วยจัดความคิดรวบยอดล่วงหน้า หมายถึง การเตรียมโครงสร้างของระบบความคิดให้กับผู้เรียนก่อนการอ่าน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นขอบข่ายของเนื้อหาที่อ่านอย่างคร่าว ๆ ซึ่งอยู่ในรูปของสิ่งพิมพ์ (ข้อความ) โดยนำเสนอไว้ตอนต้นก่อนเนื้อหาในหนังสือการ์ตูน

2. หนังสือการ์ตูน หมายถึง หนังสือที่มีภาพวาดลายเส้นอย่างง่ายสีขาวดำ ประกอบด้วยภาพการ์ตูนที่มีภาพต่อเนื่องกันหลาย ๆ ภาพ มีคำบรรยายประกอบเป็นเรื่องราวพร้อมทั้งมีบทสนทนา

3. หนังสือการ์ตูนที่ใช้สิ่งช่วยจัดความคิดรวบยอดล่วงหน้าแบบเรื่องย่อ หมายถึง หนังสือการ์ตูนที่มีการจัดความคิดรวบยอดล่วงหน้า โดยเขียนเฉพาะใจความที่สำคัญของเนื้อเรื่อง แล้วมาเขียนเรียบเรียงใหม่เป็นเรื่องย่อ ๆ เรื่องเดียวกันตลอดทั้งเรื่อง

4. หนังสือการ์ตูนที่ใช้สิ่งช่วยจัดความคิดรวบยอดล่วงหน้าแบบบอกโครงเรื่อง หมายถึง หนังสือการ์ตูนที่มีการจัดความคิดรวบยอด โดยเสนอในรูปแบบของประโยคที่มีใจความสมบูรณ์และเรียงตามลำดับความสัมพันธ์ของเนื้อเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบ

5. หนังสือการ์ตูนที่ใช้สิ่งช่วยจัดความคิดรวบยอดล่วงหน้าแบบคำถามเชิงอรรถ หมายถึง หนังสือการ์ตูนที่มีการจัดความคิดรวบยอดล่วงหน้า ที่มีการตั้งคำถามที่คำตอบเป็นคำบรรยาย ซึ่งคำถามแต่ละคำถามจะถามในส่วนของการสรุปที่สำคัญ ๆ ของเรื่อง

6. ความเข้าใจในการอ่าน หมายถึง ความสามารถในการตีความ แปลความ ขยายความและจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน ซึ่งวัดได้จากการทำแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

7. ระดับความสามารถด้านความเข้าใจในการอ่าน หมายถึง นักเรียนที่มีคะแนนจากการทำแบบทดสอบมาตรฐานวิชาภาษาไทยด้านความเข้าใจในการอ่าน ของสำนักทดสอบทางวิชาการและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

7.1 ระดับความสามารถด้านความเข้าใจในการอ่านสูง หมายถึง นักเรียนที่มีคะแนนจากการทำแบบทดสอบมาตรฐานวิชาภาษาไทยด้านความเข้าใจในการอ่าน ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 ขึ้นไป

7.2 ระดับความสามารถด้านความเข้าใจในการอ่านปานกลาง หมายถึง นักเรียนที่มีคะแนนจากการทำแบบทดสอบมาตรฐานวิชาภาษาไทยด้านความเข้าใจในการอ่าน ระหว่างเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 26-74

7.3 ระดับความสามารถด้านความเข้าใจในการอ่านต่ำ หมายถึง นักเรียนที่มีคะแนนจากการทำแบบทดสอบมาตรฐานวิชาภาษาไทยด้านความเข้าใจในการอ่าน ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา